

מסורת הש"ס

א) [נפטר המשנה גרים א"ר ירמיהו]; ב) [נפטר המשנה גרים א"ר גרים ונדר אחר]; ג) נפסחים י. בבורות ה'; ד) [שבת טט: וט"ז]; ה) [נפסחים קי:]; ו) [י"ז אחר ד"ה ביד]; ז) אלא נמצא שם [אבל נמצא בנזכים קני: ופיין ח"ס בטובל דהכא וכן עוד בח"ס ונזכים טס; ח) רש"י, ט) [טוף פ' שלח סר קטנ], י) [י"ז בספקי דר"א ובפקדי דר"א שלפני לא מנאמי אלא רק בנדר פ' לך כן פ' מיצ], ט) [נבלשת רכס פ' מיצ], ט) גי' מהר"ם אלתא,

תורה אור השלם

- והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי האנשים אשר הבה ביד גדליהו וזאת אשר עשה הקיץ אסא מפני בעשא מלך ישראל אתו מלא ישמעאל בן נתניהו וְהָיָה: ירמיהו מא ט
- וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֶשֶׁה אֵל תִּירָא אֲתָּה בִּי בְּדֶרֶךְ נַתְנִי אֲתָּה וְאַתָּה כָּל עַמּוֹ וְאַתָּה אֲרַע וְעֵשֶׂתְּ לָךְ בְּאָשֶׁר עֲשִׂיתָ לְיִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר יִשֵּׁב בְּחַשְׁבֹּן:
- וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיֵּגֶד לְאֶבְרָם וְעֵבְרִי וְהָאֵל שָׂבַח בְּאֵינִי מִמֶּנּוּ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁלְּךָ עֲבָדִי וְהֵם בָּעֵל בְּרִית אֲבָרָם:

בראשית יג

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אל כן דרך עליה טק: ב) ד"ה ממשנתו וכי שהוצרך:

הגהות מוה"י לנדר

א) תוס' ד"ה מעביר וכי אע"פ שיער אלתא בקפידא מלי' מילתא. ע"י בנצטוט דף ע"ב ע"כ:

מוסף רש"י

לעולם הוא בטומאתו. לעולם הוא בחזקת טומאה, אס מל מנאל הקרב שנאלא בשדה, אף על פי שנצטק כל השעה בטומאתו הוה חבירות כהן. עד שמגיע לסלע. דוחף מלחמו סלע ונתמלא לא נעשה קרב שקהס הוה, או לבתולו. עד ש'מנאל קרקע קשה שלל הוה מערס (טס) שלל זה ממקומה לעולם. ואלל מל מלח מלין ואומרים כל עורב ועתלה כל מעבר ועתלה (ופסחים י').

תוס' הרא"ש

רישא במשולבות. י"ס שאין תוכו רישא אלא במשולבות גרידא. ויש לפרש סיפא במשולבו' סתמונו' כל אחת (במקוה) במקומה ולא דחקו ו' את זה. ור"ח פ"י סיפא דמשלחפי' שלחופי' פ"י שמופדות זו מזו: מקום טומאה נגזב מקום טהרה לח. פירוש במקום הטומאה היתה הקרקע חפור ונכנס בו תולדותי המים ונתנגב הסדון ובמקום טהרה שלא חפרו שם הקרקע היה קשה

ולא נבלע המים ושאר הסדון לח. ור"ס דגרסי מקום טומאה נגזב וקאי לח ונגזב אקרקע ולא אסדון: אישמיכו"ב הא אמור רבנן האי לישנא בישא איבעי ליה למיחש. פרש"י ושמן הרגתם ואסור להציל אתכם. ותימה הוא לומר כן שאם יצא קול על האדם שחשט בשביל זה אסור להציל נפשו. ונראה דרבי רב אחאי שפי' בשאלותא אם הרגתם חיבתם ראשי למין שתהיה מלקבל דרוחיה. ובענין זה דוקא יש לחוש ללישנא בישא הוכא שיכול לבא לידי חיזק לו או לאחורם אם לא יחוש לו ובגזן ההוא גדליה בן אחיקם אבל בענין אחר אסור אפי' לחוש ללשון הרע ולהאמנו כלל וכלל: זה עוג שפלט מדור המבול. א"ה סיחון פלט מדור המבול כיון דאחי הוו אלא דקים להו דקרא דויכא הפליט בעוג מיירי ובמדרש יש דבאותה שעה מצא אברהם שהיה עושה עוגות לפסח ועל שם כך נקרא עוג. ותימה מאי שייך לאיתורי הכא וי"ל משום דאיריי בלישנא בישא שח' עוג כוון לרעה מה שהגיד לאברהם שנשבה לוט כי אמר בלבו אלך ואגיד לאברהם וילחם עם המלכים ויהרגוהו ואשא שרה אשתו ואי"ה ירא משה שכא תעמוד לו זכות של אברהם: בגד שאבד בו כתם מעביר עליו ד' סמנין ומבטלו. וא"ת אמאי צריך לבטלו הא קתני ר' חייא לקמן דם נדה מעביר עליו ד' סממנין ומבטלו אע"ג דאכתי ניכר הדם קצת טהור כיון שאינו מקפיד עליו דבקפידא תליא מילתא כדאמרין לקמן כ"ש הכא שאינו רואהו ואינו מקפיד עליו וי"ל דהני שאינו מקפיד נכשיו ומצאו לאחר זמן ויקפיד עליו הילכך צריך לבטלו בד' סממנין: [מנאן שייך לעיב:] ברוקן שכונות שכונות.

האשה שהיא עושה פרק תשיעי נדה

כאילו כן ראויים. לראות ושתיקן טמאות דמכל מקום דס מזנייהו נפיק: **בתנ"י חילונו**. קרי להך דלדל דרך עליית המטה.

פנימית אותה שלד הקיר. ובגמרא מפרש מאי שנה הכא דמפליג צין נמצא תחת הפנימית לנמצא תחת אלמנעית וברישא קתני תחת אחת

מהן כולן טמאות אפילו נמצא תחת פנימית או חילונו: **אימתי**. אמרו נמצא תחת חילונו פנימית טהורה בזמן שעלו דרך מרגלות המטה דלא עברה פנימית על מקום מניאת הדס: **אלז** **עצרו**. שלשתן דרך (א) עלייה שהן דורסות ועוצרות על החילונו כולן טמאות ואפי' פנימית דשמא כשעברה פנימית דרך שם נפל ממנה: **גל טמא**. שהיה שם כזית מן המת: **לנפולה**. קרקע בתולה ואס לא מלא הגל טהור: **גב' מאי שנה רישא**. דקתני לעיל נמצא דס תחת אחת מהן כולן טמאות ולא מפליג צין נמצא תחת אלמנעית לנמצא תחת פנימית או חילונו: **א"ר אחי רישא במשולבות**. תכופות ודבוקות יחד הלכך אפילו נמצא תחת הפנימית איכא לספוקי נמי בחילונו: **מאי שנה דס דלא פליגיוסו**. דמדודס אחס ל' דהיכל דנמצא שלשתן טהורות כולן טמאות: **ובגל** אחס חלוקים עלי דאס דדק ולא מלא טהור ואע"ג דמוחזק לן דהואי טומאה נחד מינייהו: **לקרקע חלקה נלפוק**. לקרקע חלקה שלא נזרעה מעולם:

מקום הטומאה נח. שנצנעו שם מים ו' **סדין** מתוך שהיה העפר כך: **ויוחנן בן קרח**. אמר לו לגדליה שמעתי שצא ישמעאל בן נתניה להרגן (ירמיה מ): **ביד גדליה**. משמע שע"י גדליה נהרגו: **מיחש ליה מיצעני**. ושמא הרגתם ואסור להציל אתכם: **זני אחיה**. שצא משמחזאי ועולל שני מלאכים שירדו דזור אנוש: **מפסונפו של אוסו דזיק**. (א) הולרך הקצ"ה להשיב שלא יצא ממנו: **עוג פלט מן המנוול**. שררה לא"י כדאמרין בחלק: **ש' שאבד בו כספ**. כגון שנכנס זמנים או נגלל דסם בהמה ואין נודע מקום הגדות וקי"ל צממני' [ע"כ] אין דס הגדות טהור בלא שצעה סממנין: **מעביר [עליון ו' סממנין]**. על הצגד: **ומצטלו**. לדס. והאי דנקט הך צריימא הכא משום דאיירי לעיל בגליס שאבדה צסם טומאה ואין ידוע מקומה: **בדוקו**

טהרה יבש מקום טומאה לח ובדקן ומצאו בור גדול מלא עצמות תנא הוא הבור שמילא ישמעאל בן נתניה חללים דכתיב י והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי אנשים אשר הכה ביד גדליה וכי גדליה הרגן והלא ישמעאל הרגן אלא מתוך שהיה לו לחוש לעצת יוחנן בן קרח ולא חש מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן אמר רבא האי לישנא בישא אע"פ דלקבולי לא מבעי ^אמיחש ליה מבועי הנהו בני גלילא דנפק עלייהו קלא דקטול נפשא אתו לקמיה דרבי טרפון אמרו ליה לטמרינן מר אמר להו היכי נעביר אי לא אטמרינכו חזו יתייכו אטמרינכו הא אמור רבנן האי לישנא בישא אע"ג דלקבולי לא מבעי מיחש ליה מבועי זילו אתון טמרו נפשייכו ^בויאמר ה' אל משה אל תירא מכדי סיחון ועוג אחי הוו דאמר מר סיחון ועוג בני אחיה בר שמחזאי הוו מאי שנה מעוג דקמסתפי ומאי שנה מסיחון דלא קמסתפי א"ר יוחנן אר"ש בן יוחי מתשובתו של אותו צדיק אתה יודע מה היה בלבו אמר שמא תעמוד לו זכות של אברהם אבינו שנאמר ^גויבא הפליט ויגד לאברהם העברי ואמר רבי יוחנן זה עוג שפלט מדור המבול תנו רבנן יבגר שאבד בו כתם מעביר עליו שבעה סממנין ומבטלו רבי שמעון בן אלעזר אומר

אמר רבי אחי ^ד[רישא] במשולבות. פ"ה רישא דלא מפליג איירי צמשולבות ותכופות זו לזו ולהכי איכא לספוקי בכולהו ובהרבה ספרים לא גרסינן רישא ואומר רר"י דיש לפרש דסיפא איירי צמשולבות כלומר מכוונות כל אחת במקומה ולא היו תכופות ומעורבות זו צזו ובפירוש ר"ח כפז

כאילו הן ראיות: **בתנ"י** **ישלש** נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת האמצעית כולן טמאות תחת הפנימית שתיים הפנימיות טמאות והחיצונה טהורה תחת החיצונה שתיים החיצונות טמאות והפנימית טהורה ^אביתאימי בזמן שעברו דרך מרגלות המטה אבל אם עברו דרך עליה כולן טמאות בדקה אחת מהן ונמצאת טהורה היא טהורה ושתיים טמאות בדקו שתיים ומצאו טהורות הן טהורות ושלישית טמאה שלשתן ומצאו טהורות כולן טמאות למה הדבר דומה ללגל טמא שנותרב בין שני גלים טהורים ^בובדקו אחת מהן ומצאו טהור הוא טהור ושנים טמאים שנים ומצאו טהורין הם טהורין ושלישי טמא שלשתן ומצאו טהורין כולן טמאים דברי ר"מ שר"מ ^גאומר כל דבר שהוא בחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך טומאה היכן היא וחכמים אומרים יבדוק עד שמגיע לסלע או לבתולה: **גב' מאי שנה רישא דלא מפליג** ומאי שנה סיפא דקמפליג אמר רבי אחי ^דבמשולבות: בדקה אחת [וכו']: למה ליה למתני למה זה דומה הכי קאמר להו ר' מאיר לרבנן מ"ש ברם דלא פליגינתו ומ"ש בגל דפליגינתו ורבנן בשלמא התם אימא עורב נטלה אלא הכא האי דם מהיכא אתא תניא אמר ר"מ מעשה בשקמה של כפר סבא שהיו מחזיקין בה טומאה ובדקו ולא מצאו לימים נשבה בו הרוח ועקרתו ונמצא גולגולת של מת תחובה לו בעיקרו אמרו לו משם ראיה אימור לא בדקו כל צרכו תניא א"ר יוסי מעשה במערה של שיחין שהיו מחזיקין בה טומאה ובדקו עד שהגיעו לקרקע שהיתה חלקה כצפורן ולא מצאו לימים נכנסו בה פועלים מפני הגשמים ונתזו בקרדומותיהן ומצאו מכתשת מלאה עצמות ^האמרו לו משם ראיה אימר לא בדקו כל צרכו תניא אבא שאול אומר מעשה בסלע בית חורון שהיו מחזיקין בה טומאה ולא יכלו חכמים לבדוק מפני שהיתה מרובה והיה שם זקן אחד ורבי יהושע בן חנניא שמו אמר להן

הביאו לי סדינים הביאו לו סדינים ושראן במים ופרסן עליהם מקום טהרה יבש מקום טומאה בור גדול מלא עצמות תנא הוא הבור שמילא ישמעאל בן נתניה חללים דכתיב י והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי אנשים אשר הכה ביד גדליה וכו' גדליה הרגן והלא ישמעאל הרגן אלא מתוך שהיה לו לחוש לעצת יוחנן בן קרח ולא חש מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן אמר רבא האי לישנא בישא אע"פ דלקבולי לא מבעי ^אמיחש ליה מבועי הנהו בני גלילא דנפק עלייהו קלא דקטול נפשא אתו לקמיה דרבי טרפון אמרו ליה לטמרינן מר אמר להו היכי נעביר אי לא אטמרינכו חזו יתייכו אטמרינכו הא אמור רבנן האי לישנא בישא אע"ג דלקבולי לא מבעי מיחש ליה מבועי זילו אתון טמרו נפשייכו ^בויאמר ה' אל משה אל תירא מכדי סיחון ועוג אחי הוו דאמר מר סיחון ועוג בני אחיה בר שמחזאי הוו מאי שנה מעוג דקמסתפי ומאי שנה מסיחון דלא קמסתפי א"ר יוחנן אר"ש בן יוחי מתשובתו של אותו צדיק אתה יודע מה היה בלבו אמר שמא תעמוד לו זכות של אברהם אבינו שנאמר ^גויבא הפליט ויגד לאברהם העברי ואמר רבי יוחנן זה עוג שפלט מדור המבול תנו רבנן יבגר שאבד בו כתם מעביר עליו שבעה סממנין ומבטלו רבי שמעון בן אלעזר אומר

בשרו נוגע בהן. וי"ל מדקתני בכרים ובלבד שלא יחא בשרו נוגע בהם ובמדרעא ל קתני הכי מכלל דבמדרעא (ל רבין הן כדמוכח בזבחים פרק דם חטאת דאמרין התם הא כרים וכסותות דרכין וניהו ונתן ויהיה של עור כו' הילכך בעינן שלא יחא נוגע בשרו בהם שלא תיחבר עליו נימא: **אבל** עושין ממנו תכריכין למת. וה"ה בלא אבד אלא רכותא נקט דאבד שרי ולא גזרינן שטא ליתלפס לפי שהם אסורים בהנאה וכ"ש בכלאים ידועים דשרי כדתנן במס' כלאים. ותימה ואמאי לא מיתיר משום לועג לרש דאפי' ציצית כמו כן רמינן להו בהחיא שעתא כדאמרין במנחות פ' התכלת אמר שמואל כלי קופסא חיביבן בציצית ומודה שמואל בוקן שעשאה לכבודו שפטורה מן הציצית והחיא שעתא ודאי רמינן ליה משום לועג לרש חרף עושהו. ותיירב ש"ס דאין כאן לועג לרש דאפי' בחי כה"ג אי לביש כלאים שלא להנאתו שרי כדאמרין מוכרי כסות מוכרין כסותם כדרךן ול"ג דא"כ בחי נמי כה"ג מיפטר בציצית כיון שאינו נהנה דלא קרינן ביה כסותך אשר תכסה בה ומוכרי כסות אינן חיביבין לעשות בהן ציצית. ור"ח תירץ דשאני ציצית שהיא מצוה ושהנה ושקולה כנגד כל המצות כדדרשינן במנחות וזכרתם את כל מצותיו וגם ציצית וחי' חזותי וחי' קשרים עולין למנין חר"ג מצות להכי איכא לועג לרש. ור"מ דהחיא שעתא ודאי רמינן ליה פ"י בהחיא שעתא כשנותנין אותו במיטה דאיכא לועג לרש משום דנשאי המטה יש להם ציצית בבגדיהם ולדידיה לית ליה אבל בקבר אין צריך לשום ציצית בבגדו ותכריכי המת של כלאים נמי מלבישין אותו כשנשימין אותו בקבר וליכא השוא לועג לרש. ומה שנהגו להסיר הציצית מטליתות של מתים אין להביא ראיה מהחיא דברכות דא"ל ר'

סא.

בזו א ב מ"י פ"ט מהל' אסורי ביאה הל' לז (וגורם חמת א' ומי ע"י נתי"מ ובתי"מ) סמנ לאון קולא תוש"ע יו"ד ס"י ק"ף פט"י ג: יו"ג ד מ"י פ"ט מהל' טומאת מת הל"י: י"ח ד מ"י פ"ט מהל' אסורי ביאה הל' לז על דו' ע"י מ"מ סמנ שם תוש"ע יו"ד ס"י ק"ף פט"י ג: י"ב ד מ"י פ"ד מהל' משכב ומושג הל"י"ב סמנ לאון קול:

תוס' הרא"ש (הבשך) ויעיין יפה יפה אם יוכל להיכיר ולמצוא ואם בדקו ולא מצאו אמרינן דמסתמא נפל הכתם מן הבגד. ותימה לרי' מאיר דאמר לעיל כל דבר שהוא בחזקת טומאה לעולם הוא בחזקת טומאה עד שחורדע הטומאה א"כ

מה תועיל בדיקה זו וי"ל דהתם שאני דהאידם מהיכא אחי יא לא מהני נשי אבל התם אימור נתכסב ולא אידעתא אע"ג דר' מאיר לית ליה תימא גבי טומאת מת הכא מדורא דבבדיקה סגי דאפשר להיות שפלט הכתם או שנתכסב ואינה זכורה: בדיקו בחמה. ודוקא קרי דסמין ועב אבל דם דקליש אינו ניכרבחמה: בגד שאבד בו כלאים. ותימה למה לא יבטל דבר מועט שנתערב בו ואין מקומו ניכר בכל הבגד דהא אמרינן בשילהי המורה דצמר כבור ושער נזיר שארגו בבגד שבטל אי לא ועבד מנייה כעין ציפרתא שארג צורת צפור הבגד דהא אמרינן בשילהי המורה דצמר כבור ושער נזיר שארגו בבגד שבטל אי לא ועבד מנייה כעין ציפרתא שארג צורת צפור הן והשער דחשיבי ולא בטיל וי"ל דלא שייך ביטול ברוב אלא איסור שנתערב בחיור אבל חיור שנתערב בחיור וע"י תערובת זה נאסר לא שייך ביטול ברוב (אלא איסור שנתערב) דאין כאן אלא אחיבה של איסור דאפי' אם אורך הבגד ארוך אמה ויש בו חוט של כלאים מצד אחד כולו אסור שכל הבגד נקרא שעטנע. והא דבעינן נתינת טעם בבשר בחלב כמו בשאר איסורין אע"ג דהוי חיור בחיור ולא שייך בו ביטול כיון שע"י תערובת זה נאסר שאני התם דדרך ביטול אסרה וזהו למידיק בשר בחלב בלא נתינת טעם: ולא יעשנו מדרעת לחמור. ודוקא שאבד בו כלאים דחיישינן שמא יקח חמיכה ממנה ויפתרהו בבגדו או שמא יעלה עליו המדרעת עצמה אבל ודאי כלאים מותרת לעשות מדרעת כדתנן כפי' תבוא דכלאים מדרעת החמור ותכריכי המת אין בה משום כלאים ודוקא לישב עליו אבל בהעלייה אסור כדתנן ולא יעלה על כתפו אפי' להניח עליה את הובל וטעמא משום דלחציצו אינו אסור אלא ומכרדת שהוא קשה וליכא למיחש שמא תיחבר עליו נימא לכוברדת שהוא קשה וליכא למיחש שמא תיחבר עליו נימא לא גזור והיינו טעמא נמי דהתם הכרים והכסותות אין בהן משום כלאים ולבדד שלא יחא בשרו נוגע בהם. וכן נמי במדרעת בעינן שלא יחא

בשרו נוגע בהן. וי"ל מדקתני בכרים ובלבד שלא יחא בשרו נוגע בהם ובמדרעא ל קתני הכי מכלל דבמדרעא (ל רבין הן כדמוכח בזבחים פרק דם חטאת דאמרין התם הא כרים וכסותות דרכין וניהו ונתן ויהיה של עור כו' הילכך בעינן שלא יחא נוגע בשרו בהם שלא תיחבר עליו נימא: **אבל** עושין ממנו תכריכין למת. וה"ה בלא אבד אלא רכותא נקט דאבד שרי ולא גזרינן שטא ליתלפס לפי שהם אסורים בהנאה וכ"ש בכלאים ידועים דשרי כדתנן במס' כלאים. ותימה ואמאי לא מיתיר משום לועג לרש דאפי' ציצית כמו כן רמינן להו בהחיא שעתא כדאמרין במנחות פ' התכלת אמר שמואל כלי קופסא חיביבן בציצית ומודה שמואל בוקן שעשאה לכבודו שפטורה מן הציצית והחיא שעתא ודאי רמינן ליה משום לועג לרש חרף עושהו. ותיירב ש"ס דאין כאן לועג לרש דאפי' בחי כה"ג אי לביש כלאים שלא להנאתו שרי כדאמרין מוכרי כסות מוכרין כסותם כדרךן ול"ג דא"כ בחי נמי כה"ג מיפטר בציצית כיון שאינו נהנה דלא קרינן ביה כסותך אשר תכסה בה ומוכרי כסות אינן חיביבין לעשות בהן ציצית. ור"ח תירץ דשאני ציצית שהיא מצוה ושהנה ושקולה כנגד כל המצות כדדרשינן במנחות וזכרתם את כל מצותיו וגם ציצית וחי' חזותי וחי' קשרים עולין למנין חר"ג מצות להכי איכא לועג לרש. ור"מ דהחיא שעתא ודאי רמינן ליה פ"י בהחיא שעתא כשנותנין אותו במיטה דאיכא לועג לרש משום דנשאי המטה יש להם ציצית בבגדיהם ולדידיה לית ליה אבל בקבר אין צריך לשום ציצית בבגדו ותכריכי המת של כלאים נמי מלבישין אותו כשנשימין אותו בקבר וליכא השוא לועג לרש. ומה שנהגו להסיר הציצית מטליתות של מתים אין להביא ראיה מהחיא דברכות דא"ל ר'

בשרו נוגע בהן. וי"ל מדקתני בכרים ובלבד שלא יחא בשרו נוגע בהם ובמדרעא ל קתני הכי מכלל דבמדרעא (ל רבין הן כדמוכח בזבחים פרק דם חטאת דאמרין התם הא כרים וכסותות דרכין וניהו ונתן ויהיה של עור כו' הילכך בעינן שלא יחא נוגע בשרו בהם שלא תיחבר עליו נימא: **אבל** עושין ממנו תכריכין למת. וה"ה בלא אבד אלא רכותא נקט דאבד שרי ולא גזרינן שטא ליתלפס לפי שהם אסורים בהנאה וכ"ש בכלאים ידועים דשרי כדתנן במס' כלאים. ותימה ואמאי לא מיתיר משום לועג לרש דאפי' ציצית כמו כן רמינן להו בהחיא שעתא כדאמרין במנחות פ' התכלת אמר שמואל כלי קופסא חיביבן בציצית ומודה שמואל בוקן שעשאה לכבודו שפטורה מן הציצית והחיא שעתא ודאי רמינן ליה משום לועג לרש חרף עושהו. ותיירב ש"ס דאין כאן לועג לרש דאפי' בחי כה"ג אי לביש כלאים שלא להנאתו שרי כדאמרין מוכרי כסות מוכרין כסותם כדרךן ול"ג דא"כ בחי נמי כה"ג מיפטר בציצית כיון שאינו נהנה דלא קרינן ביה כסותך אשר תכסה בה ומוכרי כסות אינן חיביבין לעשות בהן ציצית. ור"ח תירץ דשאני ציצית שהיא מצוה ושהנה ושקולה כנגד כל המצות כדדרשינן במנחות וזכרתם את כל מצותיו וגם ציצית וחי' חזותי וחי' קשרים עולין למנין חר"ג מצות להכי איכא לועג לרש. ור"מ דהחיא שעתא ודאי רמינן ליה פ"י בהחיא שעתא כשנותנין אותו במיטה דאיכא לועג לרש משום דנשאי המטה יש להם ציצית בבגדיהם ולדידיה לית ליה אבל בקבר אין צריך לשום ציצית בבגדו ותכריכי המת של כלאים נמי מלבישין אותו כשנשימין אותו בקבר וליכא השוא לועג לרש. ומה שנהגו להסיר הציצית מטליתות של מתים אין להביא ראיה מהחיא דברכות דא"ל ר'

^[1] ספר כאן וי"ל תכלל דנמדרעת אפי' בשרו נוגע בהן ומתר הטעם משום דמדרעת קשה ביותר אלל כרים וקפחות רכין הם וכו'. וז"ה דנבדו רבנו צפי' לתם' תלאס פ"ט מ"ה ע"ש